

OSALLISTAVAN KOULUSUUNNITTELUN MENETELMIÄ

menettelytapoja...

MUUTTUVA OPPIMÄISEMA
- tulevaisuuden koulun horisontti II seminaari
Oulu
27.9.2012

Tuulikki Tuominen
RYM Sisäympäristö-tutkija
Oulun yliopisto
Teknillinen tiedekunta
Arkkitehtuurin osasto

SISÄLTÖ

oppilaitos ja suunnittelija

osallistaminen
oppilaitosrakentamisessa
perustelut

case: arviointitutkimus

Oulun Normaalikoulun
alakoulun korjausrakentaminen
”UBIKO”-solussa

esimerkki maankäytön suunnittelun puolelta

On huomattu, että asukkaiden esittämistä toiveista suurin osa kuuluu itsestäänselvästi hyvään suunnitteluun. Suunnittelijoiden koulutuksessa on panostettu näiden analysointiin ja arviointiin. (Staffans 2012.)

Kuitenkin asukkaat arvioivat juuri näiden tekijöiden puuttuvan suunnittelusta. Monessa tutkimuksessa onkin tehty havainto siitä, miten erilaisia asukkaiden ja suunnittelijoiden näkökulmat ja tiedot ovat. (Esim. Bäcklund 2007, Puustinen 2004, Staffans 2004.)

Suomessa osallistamisen ideologiaa sovellettu julkishallinnon eri aloilla 1990-luvun lopusta lähtien (mm. Jauhiainen 2012).

Tähän suuntaan on ohjattu lainsäädännöllä.

ympäristöalalla	-	esim. alueiden käyttö ja elinkeinot, ympäristövaikutusten arviointi YVA, sosiaalisten vaikutusten arviointi SVA
maankäytön alalla	-	kaavoitus, esim. osallistumis- ja arviointisuunnitelma OSA
sosiaali- ja terveystalalla	-	esim. ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi IVA

MITEN JULKISESSA RAKENTAMISESSA?

koulut ja
muut oppilaitosrakennukset?

MAANKÄYTTÖ- JA RAKENTAMISLAIN 132/1999

”tavoitteena on turvata

jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden
valmisteluun

suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus

asiantuntemuksen monipuolisuus sekä

avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa.”

1 § 2. mom.

.ihmisten tulee olla itse mukana kehittämässä ja
päättämässä heitä itseään koskevissa asioissa

.kansalaisten ideoilla on oltava todellista vaikutusta

.kansalaisilla on oltava lopullinen päätösvalta

MRL:SSÄ INSTITUTIONAALISEN OSALLISTUMISEN IDEAALI

vaatii kuuntelevan ja avoimen hallintotavan ja –
järjestelmän sekä kansalaisten osallistumisen

MRL:N OSALLISTAMISTA KOSKEVA SISÄLTÖ 1§:n jälkeen

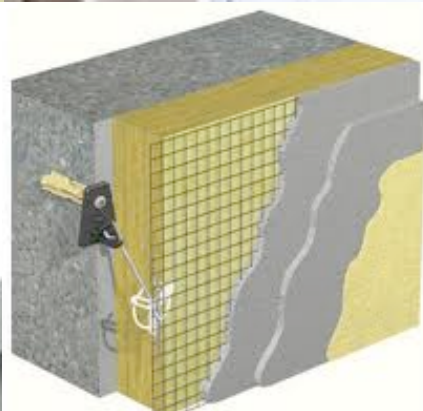
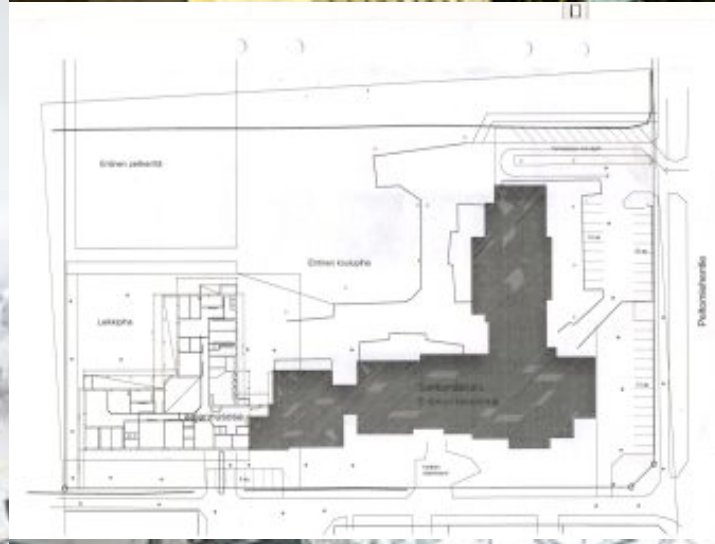
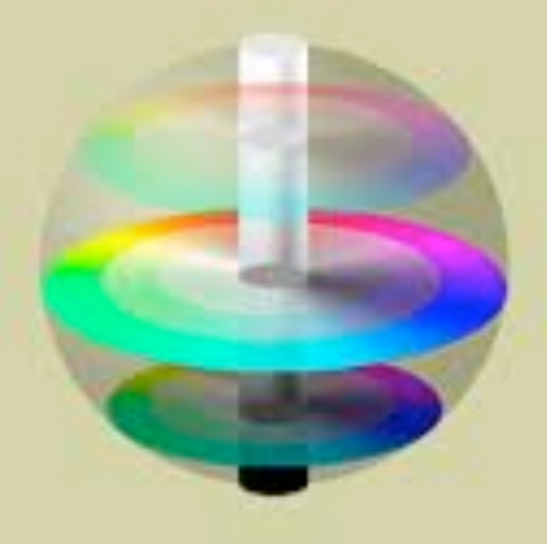
alueiden käytön suunnittelu:

KYLLÄ, runsaasti ohjausta osallistamiseen

vaikka käytännössä ketterä ”strateginen maankäytön suunnittelu”
ohittaa ketterästi myös lain ilmaiseman osallistamisvaateen

julkisen rakentamisen suunnittelu:

EI mainintaakaan osallistamisesta

John G. Forester
Cornell University
AAP / Department of
City and Regional Planning

SUUNNITTELU ON
TOIVON ANTAMISTA
- NÄKÖALOJEN TARJOAMISTA
SIIHEN, MIKÄ ON MAHDOLLISTA.

SUUNNITTELU ON

- tarpeisiin vastaamista
- ongelmanratkaisua
- muodonantoa tulevaisuudelle

Suunnittelun tarpeet, haasteet ja uudet mahdollisuudet perustuvat ihmisyhteisön toiminnan ja kulttuurin muutoksiin.

Syntyvän lopputuloksen pitäisi olla aiempaa tilannetta parempi.

Tuloksella poistetaan ongelmia ja ehkäistään uusien syntymistä.

Helka-Liisa Hentilä
Oulun yliopisto/TTK
Arkkitehtuurin osasto

MIKSI OSALLISTAMISTA OPPILAITOSRAKENTAMISESSA ?

1. Suunnitellun rakennuksen **laatu on korkeampi**, kun
 - .paikallinen tieto on sen pohjana.
 - .asiantuntijoiden tieto tarkastellaan julkisesti.
2. Päätösten ja tulosten **oikeutus on varmempi**, kun
 - .potentiaaliset asianosaiset ovat tuoneet asiansa esille vertaistensa edessä.
 - .kaikilla asianosaisilla on yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa lopputulokseen.
3. Julkinen osallistuminen tulkitaan osoitukseksi **demokraattisen hallintotavan kunnollisesta toteutuksesta.**

kehityksen tavoitteet asiantuntijoilta

asianosaiset korkeintaan neuvonantajan roolissa

kuunnellaan, muttei kuulla

OSALLISTAMINEN EPÄONNISTUU

→ **toiminnallisesti puutteellisia tiloja:**

.rajoittavat tavoiteltua toimintaa

.vähentävät mahdollisuuksia

.lisäävät viihtymättömyyttä

.heikentävät opettamisen ja oppimisen
potentiaalin toteutumista

→ **yhtäläisten oikeuksien murenemista:**

suoraa osallistumista, toimintaa ohi
institutionaalisen osallistumisen

MIHIN OSALLISTUMISTA?

TILAUKSEN
VALMISTELUUN:
tavoitteiden asettelusta lähtien

Oppilaitosrakennuksen tilaajalla pitää olla

.näkemys siitä, mitä ollaan tilaamassa.

.osaamista tutkimusten ja selvitysten tilaamisessa.

MIHIN OSALLISTUMISTA?

SUUNNITTELU- JA
RAKENNUSPROSESSIN
ARVIOINTIIN | TULOKSEN
ARVIOINTIIN

Suunnittelu on **kehittämistoimintaa**, koska sillä tähdätään alkutilanteen parantamiseen.

Kehittämistoimintaan kuuluu sekä olevan tilanteen että saavutetun tuotoksen **arviointi**.

ESITELLÄÄN SEMINAARISSA...

case: arviointitutkimus

Oulun Normaalikoulun
alakoulun korjausrakentaminen
”UBIKO”-solussa

tilaaja: Suomen Yliopistokiinteistöt Oy
arkkitehti: Heikki Luminen, Lumiset Oy

KIRJALLISUUS

- Bäcklund, P. 2007. Tietämisen politiikka. Kokemuksellinen tieto kunnan hallinnassa. Helsingin kaupungin tietokeskus. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hentilä, H.-L. 2012. Tavoitteena hyvä elinympäristö ja kestävät yhdyskunnat – alueidenkäytön suunnittelun haasteita ja kehityssuuntia. Teoksessa Airaksinen, M.
- Jauhiainen, J.S. 2012. Aluekehitys ja maankäyttö- rakennuslain uudistamisen haasteet. Teoksessa Airaksinen, M. ...
- Puustinen, S. 2006. Suomalainen kaavoittajaprofessio ja suunnittelun kommunikatiivinen käänne. Vuorovaikutukseen liittyvät ongelmat ja mahdollisuudet suurten kaupunkien kaavoittajien näkökulmasta. Teknillinen korkeakoulu. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus. Julkaisu A34. Espoo: Frenckellin Kirjapaino Oy.
- Staffans, A. 2004. Vaikuttavat asukkaat. Paikallinen tieto ja vuorovaikutus kaupunkisuunnittelun haasteina. Espoo: Teknillinen korkeakoulu. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus. A 29.
- Staffans, A. 2012. MRL ja kansalaisten osallistuminen. Teoksessa Airaksinen, M. ...
Airaksinen M. et al (Toim.) Katsauksia maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuteen. Ympäristöministeriön raportteja 4/2012.